Medicatieleidraad IBD

Auteur: Nurses Inflammatory Bowel Disease (NIBD)
Geaccordeerd door: commissie IBD van de NVMDL

Nurses IBD

De door de NIBD en NVMDL gepubliceerde leidraad en standpunten zijn met name bedoeld ter ondersteuning van de dagelijkse praktijk voor medische hulpverleners werkzaam binnen het MDL aandachtsgebied inflammatoire darmziekten. Op basis van goed hulpverlenerschap kan van de leidraad en standpunten worden afgeweken. De inhoud van de leidraad en inzichten kunnen wijzigen in de loop van de tijd en zijn zoveel mogelijk gebaseerd op de adviezen vanuit de richtlijn en het farmacotherapeutisch kompas en/of SMPC aangevuld met "expert opinions". Ieder jaar zal wordt gekeken of de leidraad voor een bepaald medicament moet worden aangepast. De NIBD en de NVMDL-IBD wijzen er op dat aan de inhoud van deze uitgave geen rechten of plichten kunnen worden ontleend. Een leidraad is geen wettelijke voorschrift.

Budesonide

Merknamen (uit FK)	
Budenofalk®; capsule 3 mg, granulaat 9 mg, schuim voor rectaal gebruik 2mg/dosis Cortiment®; tablet 9 mg Entocort®; capsule 3 mg, tablet voor klysma 2.3 mg	
Werking (+ afgiftelocatie)	
Glucocorticosteroïd met lokaal een ontstekingsremmende werking. *Budenofalk is niet geschikt voor proximale ziekte van Crohn.* *Entocort is, t.o.v. budenofalk, minder geschikt voor distale colon ziekte.* *Cortiment kent met name afgifte in het colon.*	
Indicatie	**Contra-indicaties**
Ziekte van Crohn • Oraal: Lichte tot matige vorm van de ziekte van Crohn, waarbij het ileum en/of colon ascendens is aangedaan. Colitis ulcerosa • Rectaal: Distale colitis ulcerosa. • Oraal Cortiment: Lichte tot matig ernstige actieve colitis ulcerosa. Opmerking: budenofalk is niet geregistreerd voor een (pan)colitis ulcerosa maar kan worden geprobeerd bij relatieve contra-indicaties voor systemische steroïden.	• Systemisch of lokale bacteriële-, lokale- of schimmelinfecties • Overgevoeligheid voor corticosteroïden
Dosering	
Oraal Entocort: • Bij voorkeur 's morgens voor het ontbijt 1 dd 9 mg gedurende 6 weken, daarna gedurende 6 weken 6 mg, waarna stop. Budenofalk • 1 dd 9 mg (óf 3 dd 3 mg) voor de maaltijd gedurende 6 weken. • Hierna de dosering aan het klinisch beeld aanpassen en zo laag mogelijk houden. • Inname bij voorkeur 's ochtends, voor of tijdens de maaltijd met melk of water.	

Cortiment:

- 1 dd 9 mg gedurende 8 weken.
- Mag na 8 weken gewoon gestopt worden.
- Bij systemische effecten/bijwerkingen kan overwogen worden om de cortiment af te bouwen (bijv om de dag gedurende 1 week)

Rectaal

- Budenofalk schuim: voor de nacht één dosis (= 2 mg/dosis) inbrengen in linker zijligging gedurende 6-8 weken.
- Entocort klysma: 's avonds 1 klysma (= 2 mg/100 ml) voor de nacht liggend op de linkerzij toedienen gedurende 4-8 weken.

Therapeutisch effect

Zowel oraal als rectaal: 2-4 weken

Bijwerkingen (meest relevant, zie voor volledig overzicht het FK)

- Vaak (1-10%): cushing syndroom, groeistoornissen, hoofdpijn, slapeloosheid, spier-gewrichtspijn, mestruatiestoornis
- Soms (0,1 – 1%): tremor, angst, flatulentie, droge ogen

Rectaal is er minder kans op bijwerkingen. Meest voorkomend dan zijn:
Flatulentie, misselijkheid en diarree. Pijn en brandend gevoel rectum. Depressie. Exantheem, urticaria.

Interacties (zie voor volledig overzicht het FK)

- Bepaalde vaccins, zoals het BMR-vaccin, het gele koorts vaccin en het buiktyfusvaccin. Budesonide vermindert de werking van deze vaccins.
- Middelen zoals macrolide antibiotica, imidazool-antimyotica, fluoxetine en HIV-proteaseremmers (sterke CYP3A4 remmers) kunnen de hoeveelheid budesonide in het bloed laten stijgen.
- Middelen zoals carbamazepine en rifampicine (CYP3A4-inductoren) kunnen de hoeveelheid budesonide in het bloed verlagen.
- Kaliumuitscheiding kan toenemen waardoor het effect van digoxine versterkt wordt.

Waarschuwingen en voorzorgen

Bij langdurig gebruik van hogere dosis kans op steroïde bijwerkingen.
Bij levercirrose en aanwijzingen van portale hypertensie verminderde klaring en meer kans op bijwerkingen.

Vaccinaties

Zie Richtlijn Vaccinatie bij chronisch inflammatoire aandoeningen - mei 2019.pdf (mdl.nl)

Fertiliteit, zwangerschap en lactatie (zie ook richtlijn IBD, subhoofdstuk zwangerschap op mdl.nl)

- Fertiliteit: kan gebruikt worden zonder consequenties
- Zwangerschap: kan gebruikt worden zonder consequenties
- Lactatie: Kan (voor zover bekend zonder gevaar) volgens voorschrift worden gebruikt

(Lab)controle tijdens gebruik medicatie

Voorafgaand aan therapie

- Op indicatie een feces calprotectine

Tijdens inductietherapie	**Bij onderhoudstherapie**
Bepaalde parameters of monitoring is niet aanbevolen. Bij patiënten met comorbiditeit zoals diabetes mellitus, hypertensie, diuretica gebruik	n.v.t.

• Overwegen om in week 2 en 6 tensie te meten, kalium en glucose bepalen	